

Tělocvičná jednota Sokol Liberec I.

Nazdar!

Sokolské souzvuky

č. 12 - prosinec
Ročník 2.

Sláva na výsostech Bohu

-

a na zemi pokoj lidem
dobré vůle.

Vánoce 2012

Obsah:

Úvodní slovo

O věcech, co lidé nevěděli a nevědí

O klukovi a zahradním plotu

Metodika:

Radostná země – poslední ze sletových skladeb

Sokolové pod Řípem - „Kuřata“ – nová skladba pro PD

Geocaching

A co takhle názvosloví – vyhodnocení

Nejenom pohybem živ je Sokol

Nový rok

Sokol – 150 let (dokončení)

Čo pre nás znamená dr. Edvard Beneš

Sokolská rodina – Sokol a já (dokončení)

Vzpomínka na br. Kozlíka

Leoš Janáček a Sokol

Rodinná pospolitost včera a dnes

„...a to je ta krásná země...”

„Krajina plná znamení“

Zprávy z jednot a žup

Zborovský závod ve Valašském Meziříčí – obnovená tradice

28. říjen v Brně

Bratr Janáček – Brno

Výstup na Sokol

Knihovnička

Závěrečné slovo

Nemůžete si vybrat....

Úvodní slovo

Co lidé nevěděli a nevědí...

Převozník převážel chlapce, který si rozbalil uprostřed řeky dva krajíce a než se zakousl, nabídl mu půlku. Předtím se neviděli. Převozník si vzal chleba, poděkoval a zeptal se, jestli se bude stejnou cestou vracet.

„Sotva,“ odpověděl hoch. „tam, kam jdu, už chci zůstat. Je to kraj v němž svítí slunce a lidi si tolik nezávidí.“

Převozník pozoroval víry a spodní proudy, odraz nebe ve vodě a v noci hvězdy. Věděl o řece, co potřeboval. O čem zpívá voda i břehy, co šeptají louky a kameny a o čem mlčí ryby. Zdálo se, že ví všechno i o lidech. U druhého břehu, než přirazili, nechal chvíli pramici, aby ji unášel proud.

„Chci se tě na něco zeptat. Proč jsi mi dal půlku svého chleba, když víš, že ti to nebudu moci oplatit...?“

„Znám na světě dva druhy dávání“ usmál se jinoch. „První, když dáváš, aby ti to lidé vrátili. A druhý, protože ti to dělá radost!“

Převozník mlčel. Oba se dívali, kam plyne proud.

„Všechno, co daruješ zůstává s tebou“ dodal chlapec. „Dávat je kůže, do které se navlékneš, aby ses polidštil. Poznáš, kdo jsi.“

„Možná,“ řekl převozník.

Oba dojedli. Chlapec se usmíval. A převozník přirazil pramici ke břehu o kousek výš po proudu, kde čněla u řeky skála, hoch si vystoupil a už se nikdy neviděli.

O klukovi a zahradním plotu

Byl jednou jeden kluk a ten měl špatnou povahu. Jeho otec mu dal pytel plný hřebíků a řekl mu, že pokaždé, když s někým ztratí trpělivost, musí zatlouct jeden hřebík do zahradního plotu. První den zatloukl kluk do plotu 37 hřebíků. V následujících dnech se učil ovládat. Počet hřebíků v zahradním plotu byl stále menší. Přišel den, kdy nemusel zatlouct žádný hřebík. Otec mu řekl, aby teď vždycky, když se ovládne, vytáhl jeden hřebík z plotu. Konečně mohl říci, že už všechny hřebíky z plotu vytáhl.

Otec ukázal na plot a řekl mu: „Můj synu, dobře sis počínal, ale i přesto se podívej na ten plot. Je plný děr, už nikdy nebude takový jako dřív. Když se s někým hádáš a řekneš mu něco zlého, tak mu tady necháš ránu...Můžeš zasunout do člověka nůž a potom ho vytáhnout. Rána zůstane, i když se mockrát omluvíš. Slovní rána je stejně bolestivá jako rána tělesná.“

Přátelé jsou vzácnými drahokamy, přivádějí Tě k smíchu a dávají Ti odvahu. Jsou připraveni Ti naslouchat, když je potřebuješ, podporují Tě a otvírají Ti srdce!“

Ukaž svým přátelům, že pro Tebe mají hodnotu.

„Vážím si toho, že jsi můj přítel a prosím – odpusť mi všechny díry, které jsem zanechal v Tvém zahradním plotě...!“

Z knihy „Květy myšlenek“ Zdeny Holcové (první povídka Arnošt Lustig)

Metodika:

Radostná země – poslední ze sletových skladeb

Byla naprosto jiná než ty ostatní, reprezentovala studnici naší národní kultury a ukazovala veřejnosti její obrovské bohatství, které nám může závidět – a často také závidí – svět.

Je samozřejmé, že na folklorní skladbu jsou kladena naprosto jiná měřítka než na skladby ostatní. Autoři takového vystoupení se – kromě výběru vhodných tanců – zabývají především prostorovou choreografií, protože pohyb jednotlivých tanců je v podstatě dán. Prvním problémem, který autor musí rozhodnout ještě před začátkem vlastní práce je problém výběru tanců buď z jedné nebo několika oblastí, při čemž při tomto rozhodování často hrají prim i otázky ekonomické. Folklorní soubory jsou totiž roztroušeny po republice a secvičení takového vystoupení je vždy časově i finančně velmi drahou záležitostí. Proto byly pro letošní sletovou skladbu vybrány především písně a tance ze severní Moravy, která je po této stránce neobyčejně bohatá. Daleko obtížněji se také řeší otázka ubytování – především pro možnost uskladnění a údržbu krojů.

Pamatuji se na vystoupení folklorních souborů už na XI. Vsesokolském sletu o tzv. „Sletových dožínkách“, po obnovení sokolské činnosti byly folklorní skladby nedílnou součástí všech čtyř posledních sletů. V jejich programu znamenaly návrat ke kořenům a jako takové měly být – a domnívám se, že byly – také tak chápány. Divák se při pohledu na ně mohl kochat nejen líbeznou, melodickou hudbou a adekvátním radostným pohybem, ale i pohledem na výtvarný aspekt celého vystoupení, tedy na nádherné kroje. V prudkém, až překotném sledu jednotlivých vystoupení, byla folklorní skladba oasou klidu a pohody, zastavením na naší národní cestě a potvrzením našeho kulturního dědictví.

Jarina Žitná

„Posuzuj jenom sebe, i to je nesmírně těžké, ale při posuzování velkých a tím spíš vynikajících lidí to přenech času a lidem. Nestačí jednat správně, je také třeba vědět, kdy správný čin vykonat. Nemůžeme nasednout do loďky, která už odplula, nebo do té, která ještě nepřišla. Vědět, co dělat, to je už půlka všeho, ale druhá půle je, víme-li, kdy svůj čin uskutečnit. Každá věc na světě má svůj čas!“

Ivan Jefremov („Athénanka Thais“)

„Záměrně a systematicky se cvičte v kladném myšlení. Nedovolte, aby vás ovládly převážně negativní myšlenky a tím i negativní nálady. Snažte se podpořit tuto snahu nejrůznějšími způsoby, například hudbou z rozhlasu, z gramofonové desky, z magnetického pásku nebo cedéčka!“

Neznámý autor.

Sokolové pod Řípem

Nová skladba pro předškolní děti

Kuřata

Podiová skladba pro předškolní děti . Cvičí se na lavičce, na kterou se vejde cca 6 dětí / podle velikosti lavičky /. Je to skladba veselá, rychlá, poměrně jednoduchá. Je na zpívanou píseň Drůbeží závody od Pavla Nováka z CD „Budeme si zpívat.“
Základní choreografie je dána, podle počtu laviček si choreografii utvoříte.

Rozdělení skladby:

Celá skladba je ve 4/4 taktu

- Předehra - 8 taktů**
- 1. oddíl - 16 taktů**
- 2. oddíl - 16 taktů**
- 3. oddíl - 16 taktů**
- 4. oddíl - 16 taktů / jako 2. oddíl/**
- Mezihra - 8 taktů**
- 5. oddíl - 16 taktů**
- 6. oddíl - 16 taktů / jako 2. a 4. oddíl/**

Popis:

Základní postavení – děti stojí v zástupu za sebou za lavičkou, čelem k HT

Předehra

I.- VIII. výdrž

1. oddíl

I.- VI. běh kolem lavičky v zástupu za sebou, začít vlevo
VII.-VIII. děti doběhnou k pravé straně lavičky do vzporu dřepmo s dohmatem na lavičku, levým bokem k HT
IX. vzpor stojmo
X. vzpor dřepmo
XI.-XII. jako IX: a X.
XIII.-XIV. výstup na lavičku čelem k HT
XV.-XVI. twist

2. oddíl

I.-VI. běh zpět před lavičku a běh po lavičce v zástupu za sebou
VII.-VIII. sed na lavičku pravým bokem k HT
IX. 3x tlesk / ko ko ko/
X. 3x plesk do stehů / kač kač kač /
XI.-XII. vzpor sedmo, skrčit přednožmo povýš, hmitání bérce vzhůru a dolů
XIII.-XVI. jako IX:-XII.

3. oddíl

I.-XVI.. **běh zpět před lavičku, plazení na lavičce s přitahováním rukama, čelem k HT, postupně sed skrčmo střížný do řady před lavičku**

4. oddíl

I.-VIII. **dokončení předchozího oddílu**
IX. **3x tlesk**
X. **3x plesk do stehen**
XI.-XII. **vzpor sedmo, skrčit přednožmo povýš, hmitání bérce vzhůru a dolů**
XIII.-XVI. **jako IX:-XII.**

Mezihra

I.-VIII. **twist – improvizace dětí**

5.oddíl

I.- XII. **běh zpět před lavičku, ze vzporu stojného stranou lavičky přeskoky snožmo přes lavičku, děti skončí ve vzporu dřepmo s dohmatem na lavičku, pravým bokem k HT**
XIII.- XVI. **leh na břicho přes lavičku, vzpažit, nohy vzhůru, výdrž**

6. oddíl

I.- VIII. **běh do řady před lavičky, stoj spatný**
IX. **3x tlesk**
X. **3x plesk do stehen**
XI.-XII. **dvojný obrat vpravo se zakopáváním nohou, ruce v bok**
XIII.- XIV. **jako IX.-X.**
XV.-XVI. **výskokem stoj rozkročný, vzpažit zevnitř, dlaně vpřed**

Dana Uzlová
ved. sboru PD, členka sboru RDPD ÚCS

Rada z úst nejpovolanějších:

„Sokolujte a cvičte tělo hrami a rozumným sportem!“

TGM – mládeži v projevu 27. října 1928 na Hradě.

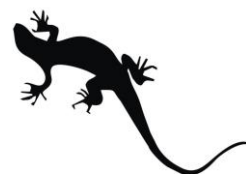

Geocaching

Před dvěma lety jsem ještě netušila, co znamená slovo Geocaching. Vše se ale změnilo, když jsem dostala od dětí k narozeninám hezky zabalenou krabičku. Napadlo mě, že to asi bude mobil. Ale vždyť ten starý je stále funkční. No, nevadí. Ale v krabičce se objevilo něco jiného. Na otázku, co to je, mi bylo řečeno: GPS. První mě napadlo, že se buď rodina zbláznila nebo se mi chtějí pomstít. Na co já potřebuji navigaci? Vždyť umím chodit podle mapy a orientace v terénu mi velké problémy nedělá. A tak přístroj zůstal nějakou dobu ležet na polici. Vždyť ani nevím, jak se zapíná. A navíc nikdo z mého okolí s žádnou navigací na výlety nechodí. To bych si určitě všimla. Ale rodina to nevzdala.. Bylo mi doporučeno, ať začnu studovat návod k použití. A tím to všechno začalo. Od té doby mě zajímalo, kdo všechno navigaci používá. A nestačila jsem se divit. Na některých základních školách se přístroj používá při praktické výuce zeměpisu a fyziky. Bohužel, někde leží pouze v kabinetech s inventárními čísly. Na vysokých školách dostávají studenti souřadnice míst, která mají prostudovat. Velké uplatnění je v zájmových organizacích (Sokol, Skaut, turistické a sportovní oddíly). Pro děti je připraven výlet a navigační přístroj jim ukáže, kterým směrem mají jít. Jak daleko je do cíle, jakou jdou rychlostí, jak dlouho trvala svačina, jaká je ujitá vzdálenost a kde je v okolí nějaké občerstvení. A je jedno jak jsou děti staré a kolik jich je. Všechny to baví. Na táborech se hledání pokladů podle značek a fáborků změnilo na hledání podle signálů z družic. A pak to jsou rodiny s dětmi. I těm nejmenším, které ještě neumí číst, se líbí chodit podle ručičky přístroje. Při tom zapomínají nejen na zlobení, ale i na to, že je bolí nožičky.

A co my ostatní? Pro nás jsou poklady ukryty po celém světě a říká se jim kešky. A že je jich opravdu hodně.

Eva Krejčová
Sokol Turnov

„Tělo je loď, na které duše pluje oceánem světa. Není-li dostatečně pevná, nebo je-li děravá, nemůže tento oceán přeplout. Takže první co musíme udělat, je opravit, posílit tu loď. A to můžeme pouze cvičením!“

Consuela Morávková

„Čím ke tělo slabší, tím víc poroučí, čím je silnější, tím víc poslouchá.“

Mahatma Gandhi

„V aktivitě se skrývá štěstí a naplnění. Zásada „Zůstaň v pohybu“ nás ustavičně nutí zvednout zadek a něco dělat.“

Andrew Matthews

Názvosloví – správné odpovědi na test z listopadu

- 1) a) tělo je vzpřímené, nohy snožmo směřují dolů
b) nohy ve skrčení zánožmo – stehna a lýtka svírají pravý úhel
c) nohy v přednožení roznožmo
d) tělo vzpřímené roznožené nohy směřují dolů
e) bočné roznožení, pravou vpřed
- 2) a) kotoul – postupné přetáčení těla oporem částí těla o podložku
b) překot – tělo se přetáčí vysazeně oporem rukama nebo předloktím
c) přemet – tělo se přetáčí toporně oporem rukama nebo předloktím
- 3) části kužele – hlava, krk, tělo, pata
- 4) a) podpor prostý – tělo se opírá o nářadí pažemi nebo jejich částmi
b) podpor smíšený – tělo se opírá o nářadí pažemi a jinou částí těla
- 5) a) chůze normální – pravidelné střídání kroků levou, pravou
b) chůze přísunná – výkrok stále stejnou nohou a přísun druhou
c) chůze přeměnná – střídání výkroku, přísunu a výkroku
- 6) a) komíhání – pohyb celého těla ve visu kolem pevné osy dohmatu
b) houpání – kyvadlový pohyb těla zároveň s nářadím
- 7) a) svis vznesmo vzadu – svis, nohy za hlavou, trup rovnoběžně se zemí
b) svis vzadu jízmo – svis, nohy za hlavou v bočním roznožení, žerd' mezi nohama
c) svis střemhlav – svis, trup i nohy v jedné přímce, hlavou k zemi
- 8) postavení cvičenců u nářadí
a) čelně – osa ramenní rovnoběžně s podélnou osou nářadí
b) bočně – osa ramenní kolmá na podélnou osu nářadí
c) příčné – osa ramenní je odchýlena od podélné osy o 45 stupňů
- 9) přeskoky švihadla - a) střídnož – střídavě levou, pravou vpřed
b) jednonož – stále na jedné noze
- 10) stoj, podřep, dřep - a) rozpatný – paty od sebe
b) měrný – nohy v mírném bočním roznožení těsně u sebe

A když už jsme v tom názvosloví.....

- 1) Které dva z uvedených výrazů jsou správně?
Stoj roznožný, stoj rozkročný, sed roznožný, sed rozkročný ?
- 2) Jaký je rozdíl mezi přeskokem skrčmo a přeskokem schylmo?
- 3) Jaký je rozdíl mezi vzporem ležmo a vzporem vzadu ležmo?
- 4) Jaký je rozdíl mezi otočením (pootočením) a obratem?
- 5) Uveďte slangový název cviku „sed roznožný pravou vpřed“ !
- 6) U hupů rozlišujeme:

Správné odpovědi najdete v tomto čísle.

Říká se, že „řemeslo má zlaté dno!“ a znalost základního názvosloví nedílně patří k řemeslu tělocvikáře!

Nejenom pohybem živ je Sokol

Nový rok.

Je to právě rok, co jsem psala do Sokolských souzvuků stat' o vánocích – jejich původu, zvycích, vánoční hudbě a písničkách, o dárcích, stromcích – a o pohodě a lásce, která o těchto svátcích vládne a měla by vládnout.

Nebude trvat dlouho, vánoční svíce zhasnou a budeme stát před definitivním koncem starého roku a začátkem toho nového. Budeme hodnotit a zároveň přijímat nová předsevzetí, která bychom chtěli a měli v tom novém roce plnit!

Když jsem začala přemýšlet o svátečním dnu Nového roku, zjistila jsem – s překvapením - jak málo toho o novoroční tradici vím a většina čtenářů na tom bude stejně. Kalendáře znaly již staré civilizace Přední Asie, Východu, Egypta i Nového světa. Přirozeně se od sebe lišily.

Kalendář používaný v Evropě a většině dalších dnešních států má svůj původ v antickém Římě. Římané dělili rok na deset měsíců a za začátek roku byl považován 1.březen. Jejich jména se dodnes zachovala např. v angličtině (nebo francouzštině). Září – september – sedmý měsíc, říjen – october – osmý, listopad – november – devátý a prosinec – december – desátý měsíc. Tyto názvy se uchovaly, i když později kolem roku 713 za krále Nume Pompilia byly přidána na začátek roku ještě další dva měsíce – leden a únor – januius a februarius. K tomu byl přiřazen ještě doplňkový měsíc – Intercalaris. Začátek roku se shodoval s dnem, ve kterém konsulové vstupovali do úřadu. V roce 222 př.n.l. to byl 15. březen a to bylo teprve později posunuto na 1. leden, což se stalo roku 190 př.n.l. Roku 45 př.n.l. za vlády Julia Caesara došlo k úpravám, při kterých byl vypuštěn vložený měsíc Intercalaris – a byl zaveden juliánský kalendář.

1. leden pak uznávali jako začátek roku i první křesťané, k čemuž ovšem měli vážné výhrady představitelé církve. Důvodem bylo, že toto datum nemělo žádné vazby na křesťanství a ještě ke všemu ho doprovázely bujné a často nevázané oslavy. Koncil v Tours roku 567 dokonce prohlásil, že začátek roku 1. ledna je omyl a těm, kteří ho uznávali hrozil exkomunikací. Ukázalo se však, že termín 1. ledna se vžil a nakonec byl uznán i v církevním právu papežem Inocencem XII. roku 1691.

Celý středověk však byla jako začátek roku používána i jiná data svátků katolické církve.

Jak to bylo v Českém království?

Staří Slované používali tzv. lunisolární kalendář – délka roku se určovala podle Slunce, délka měsíce podle fází Měsíce. Měsíční kruh začínal „novoluním“, které připadalo na 24. prosince předchozího roku a Nový rok se slavil pětadvacátého – což jsou vlastně dny zimního slunovratu.

Tento systém byl zachován i po příchodu křesťanských misionářů, Nový rok se slavil 25. prosince, což s přestávkami v druhé polovině 13. a začátku 14. století, trvalo až do doby Václava IV. a přežívalo do 16. století.

1. leden se jako Nový rok objevil prvně za Přemysla Otakara II. a Václava II. Stejně ho ve své kronice používal i Kosmas, ale následující kronikáři ne. Teprve v 15. století se 1. leden jako začátek kalendářního roku definitivně šíří vlivem římského práva a díky tisku kalendářů.

Je docela zajímavé, podívat se, *jak to bylo i jinde ve světě.*

Starověký římský Nový rok 1. března byl používán na př. v Benátské republice až do jejího zániku roku 1797, v Rusku od r. 988 do 15. století. V souladu s církevní tradicí ho

tam posunuli na 1. září a počítalo se „od stvoření světa“. Teprve za cara Petra I. bylo v prosinci 1699 vydáno vládní nařízení a začátek roku byl přesunut na 1. leden. Zároveň se začalo psát „po narození Krista“.

Východní ortodoxní církev (pravoslavná) slaví Nový rok 14. ledna, což je první den juliánského kalendáře.

Svůj kalendář – revoluční kalendář – měla i Francie v době Velké francouzské revoluce. Začínal dnem podzimní rovnodennosti 22. září a platil mezi roky 1793 – 1805. První den Nového roku byl podle tohoto kalendáře označován jako Primidi Vendemiere.

Všechny tyto systémy byly vždy nějak spjaty s křesťanstvím, pouze revoluční kalendář francouzský se z toho vymykal.

Zajímavé jsou ovšem kalendářní roky a jejich začátky u jiných kultur.

Tak např. islámský kalendář je založen na dvanácti lunárních měsících a má 354 dní. Začíná jako 1. Muharram a datum prvního dne je o 11 dní dříve.

Velmi zajímavé je dělení roku a oslavy prvního dne v Číně. Nový rok bývá nazýván Svátky jara a je vůbec nejdůležitější z čínských svátků. Začíná prvním dnem prvního lunárního cyklu čínského kalendáře a končí 15. dnem známým jako Svátek lampiónů. Datum Nového roku je pohyblivé, kolísá mezi 21. lednem a 20. únorem. Je určen astronomicky a začíná začátkem druhého nového měsíce po zimním slunovratu. Rok je astronomicky definovatelný, díky precesi zemské osy může měnit délku ročních období. Každý rok je symbolizován jedním z dvanácti zvířat a pěti elementů – cyklus se opakuje každých šedesát let.

Podobné to je i v jiných asijských zemích, např. ve Vietnamu.

Ještě zajímavější a méně známé je *dělení roku na Ceyloně*. Nový rok tam spadá do dubna, nezačíná od půlnoci a jeho začátek a konec je určen astrologií. Mezi začátkem a koncem roku není přímá návaznost, zbývá mezi nimi několik hodin, tzv. „neutrální perioda“, ve které se nepracuje a uplatňují se pouze náboženské aktivity. Výpočet Nového roku je matematickou záležitostí. Nebeská sféra je totiž rozdělena na 12 stejných částí zvěrokruhu, první je skopek. Cesta Slunce kříží všech těchto 12 oblastí – Nový rok nastává v okamžiku, kdy Slunce zkříží linii oddělující ryby od skopce.

Ještě pro zajímavost!

V poslední době se mnozí vracejí ke staré keltské mytologii a 1. listopadu slaví tzv. Samhain, který reprezentuje začátek ročního cyklu. Jinak se však řídí normálním kalendářem.

Jak je vidět, dělení roku a určení jeho prvního dne je otázkou především astronomickou a náboženskou a v různých částech světa se podstatně liší. Jedno však je zřejmě všude stejné – Nový rok znamená určitý předěl doprovázený zpytováním vlastního svědomí, je koncem i začátkem v běhu lidského života a jako takový je jiný než ostatní dny v roce. Nám nezbývá než si vzájemně přát, aby se slavnostní předsevzetí tohoto prvního dne během roku nevytrácela, ale plnila a abychom mohli všichni žít v míru a přátelství.

Jarina Žitná

Literatura – Wikipedie , otevřená encyklopedie

„Nejdůležitější je vždy přítomnost, neboť jen tehdy může člověk rozhodovat sám o sobě.“

„Květy myšlenek“ – Zdenka Holcová

Sokol - 150 let

Závěr

Na sklonku roku 2012, kdy SOKOL slaví svoje historické jubileum - 150 let od svého založení, chýlí se ke konci i naše vzpomínání. Na samém počátku stála myšlenka připomenout našim sestrám a bratrům v tělocvičných jednotách a župách všem příznivcům Sokola bohatou a dramatickou sokolskou minulost. Přáli jsme si všichni, abychom blíže poznali svoje kořeny a složitou cestu vpřed od samotných začátků naší organizace v dobách tak obtížných pro český národ v šedesátých letech devatenáctého století za Rakousko-uherské monarchie.

Zakladatelé Sokola bratři dr. Miroslav Tyrš a Jindřich Fügner učinili rozhodující kroky a vytvořili spolu s dalšími bratřími zakladatelské generace na svou dobu moderní organizaci zcela nového typu. Mnozí autoři popisující události o založení nejstaršího českého tělocvičného spolku SOKOL dne 16. února roku 1862 hovoří o jednotící síle až po vnuknutí vize obou těchto mužů - zakladatelů, kteří v čele malé hrstky českých vlastenců usilovali společně o posílení českého živlu, žijícího po celá staletí v nepřátelské společnosti v naprostém obklopení vlivy německého národa.

Snahou autora bylo sledovat postupně rozvoj sokolské organizace od samotných začátků až do současnosti. Byla vyjádřena sledem tématicky zaměřených kapitol z dějin Sokola, které vytvořily pět větších celků - dílů. Časově bylo možno dějiny Sokola vyjádřit obdobími, popisujícími rozhodující události v době Rakousko-uherské monarchie, v době první světové války před založením samostatné Československé republiky, v době rozkvětu první Československé Masarykovy republiky až po mnichovský diktát, a po něm pro Sokol a celý český národ těžký útlak za nacistické okupace, krátký rozlet svobody demokracie po vítězné druhé světové válce, ztrátu svobody a demokracie a násilné rozpuštění a zákaz Sokola jako následků událostí po únorovém komunistickém puči 1948.

Ukázala se naprostá jednota průběhu významných událostí v dějinách Sokola s osudy celého českého národa. Vždy, když trpěla naše vlast, bylo v popředí zájmu našich nepřátel Sokol umlčet, zastavit jeho činnost, zakázat a rozpustit jeho řady. Přesto Sokol vždy znovu vzlétl a obnovil svoji všestrannou tělocvičnou a vzdělávací činnost, tolik potřebnou pro naši společnost. Nejlepším důkazem toho je uspořádání patnácti všesokolských sletů za celou dobu trvání Sokola. Zvláštní význam přikládáme uvedení některých podrobností o statečnosti, věrnosti a hrdinství Sokolů v boji za osvobození své vlasti a v době pronásledování, zejména za nacistické okupace a poté za komunistické nadvlády.

Všem hrdinům – sestrám a bratrům, obětem zvůle a násilí a jejich rodinám vzdáváme čest a zasloužené díky! Bez jejich statečnosti a věrnosti sokolským myšlenkám bratrství, svobody a demokracie bychom dnes nežili ve svobodné a demokratické České republice!

Vladimír Prchlík, T. J. Sokol Praha - Spořilov, Roztyly

Čo pre nás znamená Dr. Edvard Beneš

Na rozdiel od svojich konkurentov v rakúsko-uhorskej diplomacii nepatril k tým, ktorí svoje politické a diplomatické postavenie dedili šľachtickým rodom. Napriek tomu, že v zahraničnej politike bol nováčikom a navyše veľmi mladým – na začiatku I. svetovej vojny roku 1914 mal len 30 rokov, zohral veľmi významnú úlohu na mierovej konferencii, ktorá začala v januári 1919 vo Versailles.

Uznanie československej vlády dohodovými mocnosťami a diplomatické uznanie Československa ešte pred koncom vojny bolo do značnej miery práve zásluhou E. Beneša. Na rokovaní vo Versailles v novembri 1918 zastupoval Československo – štát, ktorý z hradiska medzinárodného práva už existoval a E. Beneš mohol podpísať podmienky mieru jako zástupca víťazného štátu s porazeným štátom – Rakúskom.

V prípade Čiech a Moravy sa československá delegácia mohla dovolávať historického štátneho práva s odkazom na České kráľovstvo. No najväčším úspechom E. Beneša bolo spojenecké uznanie pripojenia územia Slovenska, navyše na základe prirodzených hraníc – tokov riek, pretože dovtedy nikdy svoje hranice s Maďarskom vymedzené nemalo. Mierová zmluva s Maďarskom uzatvorená medzi víťaznými mocnosťami a ich spojenkami a Maďarskom zo dňa 4. júna 1920, tzv. Trianon, bola v prvom rade jeho dielom.

K významným zahraničnopolitickým úspechom patrili i jeho diplomatické aktivity vo vecizrušení platnosti pragmatickej sankcie v Maďarsku v roku 1921, ktorá dovtedy zaručovala nástupnícke práva Habsburgov na rakúsky a uhorský trón (aj český), čo mu maďarské aristokratické elity nikdy nezabudli.

Ďalším, komu bol E. Beneš priam osobným nepriateľom č. 1 bol Adolf Hitler, ktorý v nemeckej zahraničnej politike dlhodobo narážal na výsledky Benešovho úsilia v Malej Dohode o politiku kolektívnej bezpečnosti v Európe. Na domácej pôde práve československá menšinová politika, ktorá vychádzala menšinám v ústrety v rámci demokratického politického systému, brala z rúk zbrane revizionistom z nemeckej a maďarskej strany, ktorí na medzinárodných fórach potom ťažko mohli operovať „národnostným útlakom“. Závist' a nenávisť, s ktorými sa E. Beneš počas svojho aktívneho politického života stretal i na pôde československého štátu v prostredí etnicky českej či slovenskej politickej opozície, mávali tiež pričasto koreň v odpore k demokracii.

Československo vzniklo v Európe rozvrátenej vojnou. Primárnou atmosférou bol hlad a chlad, nedostatok ubytovacích možností, choroby, návrat vojakov s fyzickými zraneniami a psychickými traumami následkom bojov na frontoch. Z dnešného pohľadu je až zázrak, do akej veľkej miery sa pri začleňovaní vojenských navrátilcov z rakúsko-uhorskej armády z frontov do nového československého štátu podarilo predísť nepríjemným stretom s tými, ktorí sa vracali z bojov už ako víťazi československí vojaci. Podobne významnou súčasťou demokratizačného procesu, na ktorú by sa nemalo zabúdať, bolo aktívne vytesňovanie silných protižidovských nálad, predovšetkým na Slovensku a na Podkarpatskej Rusi. To, že stabilizujúci sa štát dokázal brániť pogromom a chrániť aj tých svojich občanov, ktorí sa cítili byť uhorskými a nechceli sa zmieriť s novou situáciou, je doteraz nedocenenou skutočnosťou.

Ani Maďari, ktorí na Slovensku ostali po jeho odčlenení z uhorského štátu, neboli prenasledovaní a postupne sa s novou situáciou vyrovnávali. Ved' tí, ktorí odišli do Maďarska, sa až do roku 1945 nedočkali ani všeobecného volebného práva, o iných občianskych právach ani nehovoriac.

28. október sa v priebehu rokov stal pre nás symbolom, ktorého význam trvá. Vykladať ho však ako obnovu českého štátu, čo sa v českom prostredí dnes často deje, je len poloprávdou, ktorá tento význam ani zďaleka nevystihuje. Práve tá druhá, opomínaná

časť pravdy – odtrhnutie územia Slovenska od Uhorského kráľovstva a jeho pripojenie k historickým zemiám, bola ťažšia.

Čo sa týka Slovákov, vznik československého štátu, aspirujúceho na demokratický režim, ich vzhlľadom na stav politickej kultúry v Uhorsku zastihol úplne politicky ale i občiansky nepripravených. Zrejmé to bolo aj predstaviteľom nastupujúcich slovenských elít.

Benešov rovesník, absolvent brnenskej techniky ing. Štefan Janšák, ktorý sa ako tridsiatnik tiež podieľal na rokovaniach o stanovovaní definitívnej slovensko-maďarskej hranice, dlho vyčítal starým slovenským „národovcom“, ktorí mentálne uviazli v duchu uhorskej panského politiky, že sa „nestarali o politickú výchovu ani ľudu, ani mladých adeptov politiky“. Túto výčitku vztáhoval aj na politické vedenie Slovákov v Budapešti, kde stál na čele Milan Hodža. A pokračoval „Na celom Slovensku boli pred prvou svetovou vojnou hádam len trajaštyria ľudia, ktorí študovali politiku a štátovedu i teoreticky a vedeli vôbec, čo je politika. Ostatní zberali celkom sporadicky politické vedomosti z náhodných novinárskych článkov.

Osud slovenskej politiky bol nad pomyslenie trudný. Tí traja či štyria naši politici so širším rozhlľadom držali svoje vedomosti len pre seba ako nejaké výrobné tajomstvo. Komunálna, vnútorná, zahraničná a svetová politika, tieto pojmy zneli nám mladým v ušiach ako magické formulky bez toho, že by sme boli vedeli, najmä z hľadiska slovenského, čo sa za nimi skrýva.“

Vina za provinčnosť však nepadala len na slovenských politikov. Uhorské zákonodarstvo totiž nedovoľovalo predovšetkým národnostným menšinám politicky pracovať medzi ľuďmi mimo predvolebného času. Preto boli pre Slovákov také dôležité napríklad luhačovické stretnutia a porady, kde sa stretávali Slováci slobodne nielen s Čechmi ale i s ďalšími Slovákami, keďže tu neboli pod policajným dozorom a nehrozilo im zatknutie zo strany uhorskej vládnej moci. Tieto stretnutia považovala uhorská vláda dokonca za také nebezpečné, že protestovala u rakúskej vlády s námietkou, že stretnutia medzi občanmi rakúskej časti monarchie a uhorskej časti porušujú medzinárodné právo.

Existenciu Slovenska v spoločnom štáte s Čechmi zhodnotil Janšák nasledovne: „Význam prevratu roku 1918 sa ináč nedá pochopiť, iba keď jeho výsledky zobrazíme na pozadí organizácie a mechanizmu bývalého uhorského štátu. Len z porovnania pomerov, v akých žili Slováci pred rokom 1918 a do akých sa dostali po ňom, možno si utvoriť reálnu predstavu o dosahu politických slobôd, ktorých sa stalo Slovensko účastné v novej republike.“

Posuňme sa však o dve dekády ďalej. Veľkú úlohu zohral Edvard Beneš v čase Mníchovskej zmluvy a následne v realizácii cieľa uznania jej neplatnosti od samého počiatku, teda aj neplatnosti Viedenskej arbitráže, ktorou Slovensko stratilo južné územia. O prvej z dohôd, mníchovskej, sa viedli a vedú stále, aj medzi historikmi, spory o postoji E. Beneša k vojenskej obrane štátu. Poznajúc situáciu v medzinárodnej politike vedel, že Veľká Británia a Francúzsko nepôjdu do vojny s Nemeckom za záchranu Československa. Nielen preto, že chýbala medzinárodná zmluva takéhoto charakteru, ale najmä preto, že určujúce osobnosti zahraničnej politiky vtedajšej politickej reprezentácie týchto štátov, predovšetkým Vetkej Británie, boli na strane appeasementu, a teda ich ciele a úsilie smerovalo k dohode s nacistickým Nemeckom. Za pravdu mu dal vpád nemeckej armády do Poľska 1. septembra 1939, a postoj Francúzska a Veľkej Británie pri ich vstupe do vojny s Nemeckom. So skúsenosťou z prvého odboja správne odhadol, že o ďalšom osude Československa sa znovu bude rozhodovať kombináciou diplomatickej ofenzívy u spojencov a aktívnou vojenskou účasťou čs. jednotiek v zahraničí. To všetko bolo treba „len“ uskutočniť – a Benešovi sa to opäť podarilo. --Napriek obmedzeniam v podobe pomeru síl medzi Západom a ZSSR,

osobným animozitám medzi spolupracovníkmi, často zúfalým finančným možnostiam, aj vzhľadom na postupujúci vek a zhoršujúci sa zdravotný stav.

Možno práve v tento deň a pri tejto príležitosti by malo nahlas zaznieť, že napriek dobovej propagande, ktorej ozveny dodnes počuť medzi novinármi aj politikmi, Československá myšlienka bola na Slovensku aj po marci 1939 veľmi silná. Asi niet lepšieho dôkazu, než časté a stále sa sprísňujúce tresty vojnového slovenského etátu voči vlastným občanom - Slovákom, za reči a činy „protištátné“, teda v prospech Československa. Už na jar 1939 stíhala polícia autorov letákov, určených vojakom a študentom, s príznačným nadpisom Sloboda! a Ľudské pijavice. Ďalší autor bol stíhaný za prepis a rozširovanie prejavu dr. E. Beneša z 30. marca 1939. Po vypuknutí vojny celé siete domácich napomáhali utečencom z Protektorátu prekračovať hranice, aby sa mohli na francúzskych zastupitelských úradoch hlásiť do československých légii.

Okrem organizovaného odporu súdne spisy svedčia i o verejných náladách jednotlivcov, ktorých stíhali za prejav politických názorov v tej najrôznostrannejšej forme.

Napríklad: citujem, „obžalovaný si v hostinci 12. augusta 1940 rozopol kabát a ukázal na košeli vyšíte srdce so zástavami vo farbách Československej republiky na oboch stranách, pričom povedal, že on bol silný republikán, a od toho neustúpi, že pre tú košeľu bol žandarmi stíhaný, že Československá republika ešte musí prísť, a že vojnu vyhrá Rusko a Amerika“.

Iného stíhali za to, že vyhlásil v októbri 1941 na krstinách, že „dotiaľ bolo dobre, kým Židia boli v obchode a Česi v úradoch.“ Ako hanobenie republiky boli vyhodnotené slová odsúdenej ženy zo septembra 1941 – „Počkajte, však prídu Česi, beda Vám, za Čechov ste sa aspoň chleba nažrali, ale teraz za Slovenska ani toho nemáte!“ V septembri 1943 bol rovnako za hanobenie republiky postavený pred slovenský súd roľník Pavol Bača za slová „ja mám deti a tu ma zavrú, počkajte, Vás fras všetkých ulapí, vy sa všetci poserete i s tou vašou slovenskou vládou a republikou.“

Vojnový Slovenský štát nezneužíval na postihovanie nesúhlasiacich len súdy. Už od marca 1939 si vytvoril možnosť posilať svojich odporcov rovno a bez súdu do koncentračného tábora v Ilave. Do samotiek, na nútené práce, na neobmedzený čas. A stačila na to vôľa ministra vnútra. Práve takto sa tam dostali za protištátnu činnosť napríklad aj prof. katolíckeho náboženstva Dr. Ferdinand Zalešák a školský zamestnanec Habán, ktorí mali byť zodpovední za to, že na gymnáziu v Zlatých Moravciach v decembri 1941 hodili do záchodovej misy bustu A. Hlinku. Začiatkom januára 1942 sa tam od nich podobnej pocty dočkala busta J. Tisa s nápisom „To je on, čo nás zapredal Nemcom.“ Bratia Svrčkovci zo Šarfie, okres Modra sa dostali do koncentráku v Ilave za to, že jeden z nich nahlas povedal „Nech žije Hodža, nech žije Československá republika, nech žije Beneš.“ a druhý bol podia miestneho veliteľstva Hlinkovej gardy jednoducho „politicky nespoľahlivý“ a „orientovaný ešte dodnes Hodžovsko-Benešovským demokratizmom“.

Osoby stíhané za pozitívne názory alebo činy v prospech exilového Československa pochádzali z najrôznejších sociálnych vrstiev aj konfesijných skupín. V auguste 1940 tak vylúčili siedmich septimánov z františkánskeho Rehoľného gymnázia v Malackách – ktorí odišli za hranice s cieľom vstúpiť do čs. armády. Ešte do vypuknutia slovenského národného povstania, ktorého velenie vyhlásilo oslobodené územie automaticky za územie svobodného Československa, si svoj kladný vzťah k Československej republike odsedelo vo väzeniach a koncentráku niekoľko tisíc Slovákov.

Nakoniec, pozitívny a trvalý vzťah Slovákov k spoločnej republike, na budovaní ktorej sa E. Beneš zásadným spôsobom podieľal, sa ukázal aj v roku 1968, keď Husákovi separatistickí komunisti odmietli návrh usporiadať referendum o vytvorení federácie, vediac, že práve na Slovensku by im tento návrh neprešiel. A pre toto isté sa nemohlo na Slovensku uskutočniť referendum ani v roku 1992. Paradoxne tak dedičstvo ideálu

spoločnej a demokratickej republiky výrazne ovplyvnilo aj zánik tohto štátu. Nie preto, že sme sa „vzájomne nebili“ na základe etnického kľúča – veď deliaca línia pro a proti československá nebola etnická. Ale preto, že československí občania v roku 1992 si absolútne nedokázali predstaviť, že by v ich štáte, ktorý sa tvári ako demokratický, mohli politici rozhodovať protiústavne a ostat' bez trestu ešte po dvadsiatich rokoch. Dnes si to už predstaviť vieme – a ovocie tohto politického marazmu, kde sa občan ťažko domáha práva a neplatí úcta k ústave, žneme v oboch nástupníckych republikách.

JUDr. Katarína Zavacká, CSc.

Ústav štátu a práva SAV (proslov na shromáždění 28. října 2012 v Brně)

Sokolská rodina – Sokol a já

Dokončení.

Hned 2. července večer přijel za námi z Tábora br. Hrubeš se zprávou, že v Táboře před budovou gestapa něco vybuchlo a gestapáci zatkli asi 15 tzv. rukojmí a odvezli je na 6 týdnů do Terezína. Taťka se po 8 týdnech opravdu vrátil – sotva jsme ho poznaly, jen v očích měl radost a svou věčnou naději. - Krásné večery pokračovaly, ale jen do proslulého 8. října, kdy taťka nemohl nebýt mezi těmi patnácti sty sokolů, které dal nový vládce protektorátu během jediné noci pozatýkat. Tenkrát se stal zázrak a taťka se po šesti týdnech objevil znenadání doma se zprávou, že je z prvních pěti, kteří mohli opustit bránu Malé pevnosti, ostatní prý budou postupně propuštěni v nejbližších dnech. Nějak to mělo souviset s definitivním ukončením činnosti protektora Neuratha. Jenže hlavním vládcem byl Heydrich a místo domů odvezli ostatní sokoly hned druhý den do Osvětimi.

Náš domov se zaplnil tátovými aktivitami, dokud ho nešli v únoru zatknout budějovičtí gestapáci na soud a nenašli ho tam. Přišla jsem ze školy, v kuchyni na stole místo oběda náš psací stroj, ťuká na něm jasný gestapák, druhý stojí vedle maminky a posílá mne pryč. Stoupla jsem si zády ke sporáku, chytla se jeho rámu, aby pochopil, že nikam nepůjdu. Ty nerozumíš německy!? Zařval na mne. Svítla mi naděje, že s nimi nebudu muset nechat mamku samotnou a zavrtěla jsem hlavou. Druhý mi dovolil zůstat. Šlo tehdy o to, že měli dopis slibující jakési paní za úplatu informace o jejím zatčeném muži. Podpis: Dr.K.E., Malá pevnost, Terezín. Zkoušeli byl-li psán na našem stroji. Pochopitelně nebyl a oni odešli. Než jsme se s mamkou vzpamatovaly (nějak nevím, kde byla v tu dobu Hamilka), byli zpět i s tátou, aby se převlékl nebo co. Řekl nám, že jde o nesmysl, že ho musí pustit a také se večer vrátil. Místní gestapáci prý řekli těm budějovickým, že tohle není Evaldův styl – po válce to jeden prý uváděl na svou obhajobu.

Zase pár krásných večerů, několik obvyklých rodinných výletů: sokolské maminky s dětmi někam odjely vlakem a na nějakém zajímavém místě se setkávaly s otcí, kteří tam přijeli na kolech. Ti plnili cestou úkoly, o kterých se nemluvilo. Až někdy v květnu začal být taťka nějak nervozní . K Čermákovům do přízemí chodil poslouchat Londýn od té doby, co nám zabavili rádio, tentokrát mne vzal sebou s tím, že si musím přesně zapamatovat pořadí slov, která zdánlivě k sobě nepatří, pro případ, že by jemu některé vypadlo. A měl paměť přímo neskutečnou - když mamce každý večer tlumočil, co hlásili, bylo to jako bychom u toho rádia byly seděly s ním. (Znala jsem to vysílání z Ostrova od dědečka, kde poslech Londýna a později i Moskvy byl každovečerním rituálem). A pak jsme začali počítat výstřely z blízkých kasáren a ráno číst jména – žádné nebylo taťkovi neznámé - lidí, kteří pod těmy výstřely padli. Cesta do školy

začínala v těch dnech otázkou: „Máš klíče, víš, co máš udělat, když tu nebudeme?“ Věděla jsem: zajít k Čermákovům pro peníze, odjet s Hamilkou do Ostrova a víc se nevracet. Po pár dnech začala mamka v době mého návratu sedávat na okně, abych už z tržiště přes údolí viděla, že se ještě nic nestalo. A nestalo se u nás nic celou heidrichiádu. Jen ten strach se nedá zapomenout. Tat'kovi bratři ji přežili už ve vězení, Láďa tam byl už od prosince 1939 a Jára ho brzo následoval.

Jenže 23. října 1942 se znovu vrhlo gestapo na zbylé sokolské činovníky a v Táboře a okolí jich našli ještě osm. Přišli jako obvykle v noci, ale omylem zazvonili na jiný byt a k nám si přišli rovnou do ložnice rodičů – tat'ka totiž po nočním poslechu Londýna zapomněl klíče v zámku. Mne probudila surová němčina, ale zůstala jsem ve svém pokoji. Vyneslo mi to nejpamátelnější chvílku mého života: Tat'kovi se podařilo nějak ke mně proklouznout, aby mi řekl: „ Zase se vezu - tentokrát mne už do konce války nepustí a ty se musíš postarat o Hamilku a o mamičku. Mám tentokrát starost o její zdraví. Já vám pak všechno vynahradím a kdybych se přece jen nevrátil, nezapomeň, že jsem z tebe chtěl mít sokolku... „ pak už se vrátil gestapák a tátu už jsme viděly jen jednou - v únoru 1943 v „pečkárně“, než je odvezli do Gollnova.

Tamní věznicí už prošli oba jeho bratři, Láďu po soudu v Plotzensee odvezli do Donauworthu v Bavorsku, odkud se v květnu 45 vrátil, Járu stejný soud odsoudil v lednu k trestu k smrti – ten byl uskutečněn 10. června 1943. To byl tat'ka ještě v Gollnově – 23. srpna celou skupinu odvezli do Moabitů, 27. je odsoudili a hned 27. tátu, bratra Hrubeše a Posadovského popravili, ostatní prošli s různými tresty a většinou se po válce vrátili. Na tátu vzpomínali s nesmírnou úctou a obdivem, že jim všem byl ještě posilou, jen jim ukládal, aby po válce dál předávali sokolské ideály.

Tím bych ukončila to nejpodstatnější o naší sokolské rodině - ještě je třeba dodat, že pro manžela sestry tří statečných Evaldů si gestapo v Českém Brodě přišlo v březnu 1943, vrátil se v květnu z Terezína, postižený tyfem. Dožil se 96 let, působil v Sokole Střešovice, a po pádu komunizmu s námi ještě navštívil slet V Paříži. Toho se teta nedožila. Na žofinském sokolském sjezdu v roce 1968 byla zvolena náčelnicí ČOS, v listopadu 1989 zajistila pro mne a bratry Uhra a Jandáska pověření k obnově Sokola a 16. listopadu, v den prvního sokolského setkání v Městské knihovně jsme se s ní v krematoriu rozloučili.

Jak jsme se po válce obě snažily plnit sokolský odkaz našich předků, nechám psát Hamilu – ta k tomu měla víc možností, hlavně cvičebních. Obě těžce neseme, že zatím se mezi našim potomky nerýsuje žádné pokračování sokolské tradice – tam jsme tátovu odkazu přes všechnu snahu nedosáhly.

Dagmar Evaldová, Sokol Pražský

Pokračování - Jarmila Šikolová, rozená Evaldová (řečená Hamila)

Se sestrou jsme si nebyly ani vzhledem, ani povahou podobné. Já, o tři roky mladší a celý život o čtvrt metru menší, ona tmavovlasá, já blond'atá, ona vážnější, já veselá. Jako tříletá jsem už v košickém Sokole měla ráda rytmická cvičení s hudbou. V Táboře jsem jako žákyně přišla na chuť i nářad'ovému tělocviku. Když nás z Tábora vyhnali, chodila jsem přes pole do školy, kde jsme také cvičily, ovšem bez náradí i bez hudby.

Bylo mi 14 let, když skončila válka. Nový školní rok jsem zahájila v gymnáziu Elišky Krásnohorské a samozřejmě v Sokole Pražském. To, že se tam s námi nemohl vrátit i náš tatínek, vrhalo těžký stín, který se mísil s naší radostí nad konečně získanou

svobodou. To bylo veselo, i v ulicích se tančilo, zpívalo, byli jsme jako v krásném snu. Byla jsem už dorostenkou a pilně jsem chodila cvičit. Měly jsme hodně mladých cvičitelek, bylo nás asi 15 družstev. Brzy jsem se dostala do prvního a byla jsem na to náležitě hrdá. Tehdy měl Sokol Pražský velké letní cvičiště, kde byl prostor pro lehkou atletiku i pro hromadná cvičení. Tam jsme se setkávaly s našimi dorostenci, kteří nás chodili po cvičení doprovázet. Měli jsme i krásné tábořiště u říčky Lomnice na Písecku, které v červenci patřilo dorostencům a v srpnu dorostenkám. Učily jsme se atletické disciplíny, chodily na výlety a užívaly si večerů při zpěvu u táboráku. Byla to krásná a šťastná doba.

V roce 1947 se konaly Středoškolské hry. V gymnaziu jsme měly výbornou profesorku tělocviku, která přihlásila naše družstvo na náhradový závod. Závodila jsem i na „šmajdavých“ bradlech s výmyskem přes vysokou žerd', který mi dělal problémy. Přece jsem to ale zvládla a v celém závodě jsem se umístila jako první. Pak jsme jely do Brna, kde nás brněnské studentky porazily. Cvičily jsme i hromadnou skladbu na Strahově, která mi v paměti tak neutkvěla. V té době jsem se poprvé zúčastnila slavnostního plesu, tradičního Věnečku dorostenek Sokola Pražského. Pravidelně se konaly i Šibřinky, kde jsme si zařadili s dorostenci v různých převlecích. Z těchto zábav a častého doprovázení se časem vytvořily zamilované dvojice, které v některých případech vydržely až do konce života. Tak to bylo i se mnou.

Na podzim jsme se s nadšením pustily do nacvičování „Tanců“ Stázy Levé a „Bílých kroužků“ sestry Matějovcové. Obě skladby byly tak krásné, že na ně nelze zapomenout. Tenkrát stála na můstku sestra náčelnice Marie Provazníková. Po XI.sletě v roce 1948 se znovu objevil nad Sokolem temný mrak a doba našeho radostného mládí skončila. Skončil pro nás Sokol, cvičila jsem pak na Klamovce u Drahy Horákové. Věnovali jsme se hlavně studiu, pak zaměstnání a zakládali jsme nové sokolské rodiny. Mně se podařilo dodržet rodinnou tradici a provdala jsem se za syna cvičitelů Sokola Pražského, Miloše Šikolu, jehož sestra byla mojí vedoucí družstva. Všichni jsme byli po sletu tzv. „vyakčnění“. Totalitní čas se sunul pomalu, ale dočkali jsme se roku 1968, kdy jsme se zase sešli v naší „dorostové“ skupině v naději na pokračování sokolského života. Naděje se nesplnily, ale naše vzájemné přátelství se utužilo tak, že jsme se po dalších dvaceti letech mohli stát základem obnovy Sokola Pražského. Na ustavující sjezd v lednu 1990 jsme přinesli pro všechny účastníky „pamětní listy“, které natiskl náš bývalý cvičitel Miška Zámeš. Míla Pleskač byl zvolen starostou naší jednoty, později ČOS, Miloš Šikola župním vzdělavatelem, později místostarostou ČOS, Miloš Janota vzdělavatelem jednoty, později ČOS a Jiří Fon byl zvolen členem předsednictva ČOS. Od té doby jsem už zase pilně cvičila, na všechny nové slety jsem vedla nácvik skladeb pro Věrnou gardu a cvičila i v dalších skladbách pro ženy. Zacvičila jsem si na sletě v Paříži, na gymnastických v Gotteborgu i na Kanárských ostrovech. Prožila jsem bohatý sokolský život a jsem ráda, že mohu i v osmdesáti letech stále cvičit.

Jarmila Šikolová, Sokol Pražský

„Kdo chce, hledá způsoby, kdo nechce, hledá důvody.“

„Kdo chce žít, musí se hýbat, bořit, tvořit – a ne zívát!“

P. O. Hvízdoslav

Vzpomínka na bratra Jaroslava Kozlíka

Zemřel bratr Jaroslav Kozlík. Jeho srdce se zastavilo 21. října 2012. Pracovalo neuvěřitelných 105 let a 5 měsíců. Odešel nejstarší obyvatel Prahy, odešel nejstarší člen Sokola. Odešel skromný, pracovitý a poctivý člověk, kterému do posledních dnů jeho plodného života nebylo lhostejné změněné směřování dnešní společnosti. Svými články, které tvořil na staříčkém psacím stroji, opravoval a několikrát přepisoval, dokud nedosáhl preciznosti bez jediného zbytečného slova, snažil se usměrňovat sportovce i pedagogy, trenéry i cvičitele, členy Sokola i aktivní volejbalisty. Snažil se působit na mládež prostřednictvím jejích rodičů a dalších vychovatelů. Věřil, že sokolové mohou ovlivnit současnou společnost, její směřování a její priority stejným způsobem, jakým Sokol vstoupil do jeho života. Hledal aktivní spolupracovníky, vyzýval k diskuzím, dával návody jak na to... Setkával se ale většinou s nepochopením, neviděl žádnou odezvu. Hledal nejen v Sokole, ale i u volejbalistů, v jejichž řadách dosáhl svých největších sportovních úspěchů. Hledal mezi pedagogy, protože byl nejen učitelem, ale i vědeckým pedagogickým pracovníkem a ve správné výchově nejmladší generace vždy viděl největší naději pro budoucnost našeho národa. Bohužel, nenašel to, co si tak usilovně přál najít – zapálené aktivní pokračovatele svého díla.

Já jsem se s bratrem Kozlíkem poprvé setkala na podzim roku 2006 při setkání členů Tyršova klubu, kteří měli navrhnout další úkol, směr a cíl Sokola. Mezi mnoha řečníky vynikl tento téměř stoletý mladík nejen svou vysokou, štíhlou a rovnou postavou, ale hlavně svým projevem. V něm stručně, přesně a jasně formuloval své představy o nutných změnách v Sokole – tak, aby se nejstarší český tělocvičný spolek znovu přiblížil významnému postavení, které zastával v době své největší slávy.

Osobně jsem se s Jarkem seznámila až díky oslavě jeho stých narozenin. Vlastně díky veršovanému přáníčku, které jsem mu vytvořila. Se spoustou podpisů členů naší sokolské jednoty a účastníků jarního zasedání vzdělavatelského sboru mu ho předala delegace ČOS – a na nátlak oslavence prozradila i jeho tvůrce. Za tři dny jsem dostala dopis s poděkováním za krásný dárek a s pozváním na návštěvu. Při své nejbližší cestě do Prahy jsem se tedy vypravila k podolské vodárně. Nevěděla jsem, co si budu se stoletým člověkem tu půlhodinku povídat. Ale bratr Jarek nebyl žádný stařík. Zajímal se o všechno. Nejvíce samozřejmě o dění v Sokole. Měl spoustu všetečných otázek, ale také hodně vyprávěl ze svého bohatého života. Když jsem po více než třech hodinách již opravdu musela odejít, protože mi jel poslední vlak, byl z toho smutný. A musela jsem slíbit další návštěvu, protože jsme si ještě mnohé nestačili povědět.

Těch návštěv u „stoletého bratra“, jak jsem Jarka pojmenovala pro svoje přátele, bylo víc. Byly to návštěvy plné pohody, vzájemného porozumění a dalo by se říct i souznění duší. Pokaždé jsem musela nejdříve podat zprávu o všech novinkách z milevské jednoty, z naší Jihočeské župy i z ČOS. Nad mnohými skutečnostmi se Jarek pozastavil, vyptal se na podrobnosti, pronesl k nim svůj komentář nebo příklad ze své bohaté praxe. A pak se dal do vyprávění. Většinou přinesl i fotografie, na kterých dokumentoval svoje sportovní i pedagogické úspěchy, svoji stavitelskou dovednost (to když byl penzionován kvůli nesouhlasu se vstupem vojsk a tak se dal do stavění dvou chat, aby měl kam napřít svůj tvůrčí potenciál), představil mi na nich i svoji rodinu. Přestože postupně ztrácel zrak, vždy neomylně nacházel ve vzorně popsaných a poskládaných krabičkách příslušné fotografie. Stejně pečlivě měl uspořádané všechny důležité dokumenty ze svého sportovního i pedagogického života včetně výstřížků z novin. Neomylně nacházel vše, co mi chtěl zrovna ukázat, na co si při svém vyprávění vzpomněl...

Na jednu z návštěv jsem přivedla i svoje milevské kamarádky. Samozřejmě, že ve středu zájmu byl opět Sokol. Jarek byl potěšen zjištěním, že veškerou cvičitelskou práci

u nás děláme dobrovolně, bez jakékoliv finanční odměny. Přesně tak, jak na to byl po celý svůj sokolský život zvyklý i on. Chtěl vědět, jak se milevské cvičitelky dívají na svou práci v Sokole, co je nejvíc baví a co by chtěly vylepšit. Zajímal se o to, jak si vedou naši cvičitelé i cvičenci, děti i dospělí. A pokaždé si vzpomněl i na naše pamětníky, kteří mu pravidelně posílali přání k narozeninám i k Novému roku. Spoustu speciálních otázek pak pokládal mladé cvičitelce - paní učitelce - určitě v ní viděl naději i pro naše školství.

Naposledy jsem se s Jarkem setkala po oslavách jeho 105. narozenin. Jako obvykle jsme spolu pobýli více než tři hodiny, stále měl co vyprávět. Měl obdivuhodnou paměť a uváděl u všeho spoustu podrobností. Úplně jsem se zastyděla, když mi řekl: „Tohle jsem ti vyprávěl minule (což bylo asi před čtvrt rokem), takže dnes na to naváží“. A já jsem si z „minula“ nepamatovala nic... Když jsme se loučili, řekl mi: „Už bych radši nebyl.“ Na můj dotaz odpověděl: „Celý život jsem byl zvyklý psát (je autorem 30 knižních publikací a více než 300 nejrůznějších článků) a teď, když jsem přestal vidět, už mi to nejde. Tak co mám dělat...?“

S Jarkem už se nikdy u podolské vodárny nesetkám. A vlastně ani jinde. Snad až jednou v tom sokolském nebi, kde on se již zabydluje. Až ho tam přijdu navštívit určitě se mne zeptá, zda alespoň po jeho odchodu, tak jak to my Češi dobře umíme, jsme dokázali docenit sílu jeho myšlenek. Moc bych si přála, abych mu mohla odpovědět kladně. A přála bych to celé České obci sokolské, všem župám, jednotám i každému jednotlivému členovi. A přála bych to i celé naší republice, protože pak by se tady nám všem žilo jen a jen dobře.

Zuzka Sekalová, Sokol Milevsko

Leoš Janáček a Sokol

Sokolská organizace, jejíž začátek sahá do roku 1862, již v době svého vzniku funkčně zasahovala z primárně sportovní a tělocvičné činnosti do široké oblasti společenského dění, ať už sociální, politicko – ideologické, ekonomické či kulturní. Jeden z ideových otců Sokola dr. Miroslav Tyrš jej pojímal, mimo jiné, jako projekt, v němž tělesná výchova nebyla cílem, nýbrž soustavnou výchovou, prostředkem k pronikání sokolských ideálů do všech odvětví kultury – literatury, výtvarného umění, architektury a hudby. Vliv sokolské myšlenky na českou hudební tvorbu druhé poloviny 19. století a první polovinu 20. století byl značný a svůj hold sokolským ideálům vzdala celá řada českých hudebních skladatelů, mezi nimiž se vyjímají zejména Josef Suk, Bohuslav Martinů a Leoš Janáček.

Právě v Leoši Janáčkovi měla sokolská idea poměrně nadšeného vyznavače. Janáček patřil mezi první členy Sokola Brno I., kam vstoupil jako dvaadvacetiletý mladík v r. 1875 a setrval v něm až do své smrti 12. srpna 1928. Svůj vztah k sokolské organizaci projevoval nejenom živým zájmem o aktivity brněnské jednoty a návštěvou všesokolských sletů v Praze, ale také svým uměním. V dubnu 1883 komponoval pro Moravskoslezskou obec sokolskou klavírní doprovod pojmenovaný : „Hudba ke kroužení kuželů“, který dosáhl ve své době značné popularity. Ve výroční zprávě brněnského Sokola se mimo jiné psalo: „Provedení sletových prostných bylo bezvadné, číslo toto patřilo mezi nejlepší. Hudbu komponoval k prostným osvědčený v oboru tom bratr ředitel Janáček, jemuž znovu sokolský dík!“

Sokol svým posláním přispěl v české společnosti k vymezení národní identity, což si dobře uvědomoval ve své pozdější vzpomínce i Leoš Janáček. „Díval jsem se na Sokol vždy jako na českou pěst, již nám je stejně třeba jako českého srdce! Prakticky žádná vlastenecky podbarvená společenská událost se neobešla bez účasti sokolů. Stejně tak

tomu bylo i v r. 1905 během říjnových manifestací za českou školu v Brně, při níž byl zavražděn člen brněnského Sokola František Pavlík.“ Na tuto tragickou událost reagoval Leoš Janáček skladbou „Z ulice 1. října 1905“ v níž hudebně vyslovuje asi totéž, co napsal brněnskému Sokolu těsně před vznikem Československé republiky 10. října 1918: „Sokolské organizaci budeme děkovat za svoji svobodu, neboť tento statek jen krví se platí a platil“.

V době národní samostatnosti, ve které prožíval Sokol své vrcholné období se Janáček opět přihlásil slavnostní formou k tradicím a ideálům Sokola. V r. 1925 komponoval „Sletovou symfoniettu“ označovanou také jako „vojenskou“, uvedenou poprvé pod vedením Václava Talicha 26. června 1926 během VII. Vsesokolského sletu v Praze. Pro svoji vzletnost, rytmickou sílu a zvukovou průbojnost proniká „Symfonieta“ k samé podstatě sokolského hnutí. Jde o Janáčkův odkaz, vyjádřený v r. 1918 slovy: „Hajte tuto organizaci vždy tak svědomitě a rázně a čestně jako dosud!“

Michal Doležel , Sokol Brno I.

Rodinná pospolitost včera a dnes

Vánoce v naší společnosti vyznívají především jako rodinné svátky. Bývá tedy chvályhodnou skutečností, že často rozvolněné vztahy mezi dospělými dětmi a rodiči nacházejí příležitost k setkání a citovému sblížení. Rodina již většinou nežije společně, jak tomu bývalo v minulém století. Mladí, ale nejen z vesnic a nejen za prací se stěhují od rodičů, berou si hypotéky, aby si vytvořili svůj vlastní domov. Staří rodiče zůstávají sami nebo odcházejí do různých zařízení, nazveme je společně jako domovy důchodců. Studenti pokračují ve svém vzdělání často v cizině, aby tam později hledali i své pracovní uplatnění. Těmito změnami se řeší i některé palčivé problémy společného života generací. Uvedme alespoň jeden příklad. V době dřívější rodinné pospolitosti se často hovořilo o nevraživosti mezi tchýní a snachou nebo zetěm. To vše bylo podmíněno jinou demografickou křivkou a stylem života. Není tu vlastně ani čas ani místo, aby se matka vídala denně se svým zetěm nebo snachou. Sama bývá ještě zaměstnána a tak chybí příležitost sledovat a komentovat chod domácnosti mladých. Proto slyšíme i stále méně anekdot o tchýních. Přibližují se dnes stále více k postavení tehdejších tchánů, kteří v tomto kontextu bývali méně nápadní. Dnes zní úspěšně rčení, které uvádí František Ladislav Čelakovský ve svém Mudrosloví: „Těžko tchýni po zeťově síni“. Tím vším ovšem nepopíráme potřebnou pomoc dnešní mladé rodině poskytovanou v různých podobách.

Budme rádi, že Vánoce jsou příležitostí k semknutí rodiny a tím vlastně k posílení dobrých vztahů mezi námi Čechy. Jejich pěstování zušlechťuje lidské ctnosti jako je pomoc, starostlivost, láska, velkorysost, vděčnost, obětavost a nesobeckost. Těchto vlastností je v naší společnosti stále nedostatek a proto dobré příbuzenské vztahy je mohou kultivovat a přenášet i mimo rodinu. Vánoční čas je k tomu velmi inspirativní.

Marcela Hutarová

„Domov není místo, kde bydlíš, ale kde ti rozumějí.“

Phil Bosman

„...a to je ta krásná země....“

„Krajina plná znamení“

To je název sbírky básníka Ladislava Stehlíka. Je to jihočeský autor a Jižní Čechy – jejich rybníky, rašeliniště, sluncem prosvětlené lesy a lesíky, vesnice s červenými střechami, kostelíky, zámky i hrady, bohatá historie, pracující lidé a myslitelé – to jsou pro něj znamení, ze kterých lze čerpat sílu k životu.

Každý není a ani nemůže být básníkem – nemáme schopnosti Ladislava Stehlíka, abychom mohli krásně a jiným srozumitelně popsat a vyjádřit životodárnou sílu, kterou příroda i lidská práce a úsilí nenápadně předává nám všem. Přes to všechno jsem přesvědčena, že každý z nás má svá místa „zaslíbená“, která má rád a kam se uchyluje pro potěšení, uklidnění, přemýšlení a získávání svých životních jistot.

Když nám není zrovna dobře a potřebujeme kolem sebe něco, co nám dává vnitřní jistotu, uchylujeme se do společnosti svých přátel – ať už jsou to lidé, verše, literatura, hudba nebo „místa zaslíbená“, kde známe každý kámen a kde je nám dobře.

A protože v kapitole „...a to je ta krásná země...“ pravidelně navštěvujeme krásné kouty naší země, budou se těchto krásných koutů týkat i tyto moje osobní vzpomínky.

Možná, že někoho navnadím, aby se tam také podíval.

Velká jizerská louka – dnes přístupnější, než to bývalo dříve. Myslím, že tam vede i značená cesta, ale v každém případě je vynikající, podíváte-li se tam s někým, kdo tuto oblast dobře zná. Kromě toho – chcete-li ji projít skutečně celou, je to rozhodně snadnější v zimě, na lyžích.

Velká Jizerka leží přímo na hranicích s Polskem a její část leží na polském území. Jizera tu tvoří nekonečné meandry, krouť se a točí – v zimě je možno ji přejíždět na obě strany. V létě jsou některé její části v podstatě pro svůj bažinatý terén neschůdné, v zimě jsou tu sněhové mosty, které pohyb usnadňují. Krajina tu připomíná Kanadu, střídají se mokřiny a vrchoviště, voda v řece je čistě ouňká, ale má od rašeliny nahnědlou, rezavou barvu. Koryto je písčité a v meandrech je možno naprosto jasně rozeznávat jesepní i výsepní břehy. Vzrostlé stromy se zde střídají se zakrslými, louka je zajímavá i svou typickou květenou. Podnebí je zde velice drsné. Podaří-li se vám však dostat se sem v krásný, sluneční den – zažijete neopakovatelnou atmosféru modře, zeleně, průzračné zurčící vody, samoty a klidu. Je štěstí, že je tato oblast poměrně značně vzdálená od dopravních prostředků a jiných výdobytků civilizace, nedostanete se sem autem, nejsou tu žádné lanovky, budete odkázáni pouze na své vlastní nohy – ale věřte, že to bude stát za to.

Český Ráj – je naproti tomu oblastí daleko známější a navštěvovanější. Je vlídnější, teplejší, prohřátý sluncem a jeho borový porost voní pryskyřicí. Jak je známo, jeho skalní města jsou pozůstatky druhohorního moře. Poměrně vodorovné křídové vrstvy byly zbrázděny, rozrušeny tekoucí vodou, větrem a v současnosti i vegetací, která zapouští své kořeny v puklinách a prasklinách pískovcových útvarů. V bouřlivém období třetihor si i zde prodrala cestu k zemskému povrchu horká láva, jejímž ztuhnutím vznikly čedičové suky, které se svým tvarem, porostem, celým svým charakterem od křídových usazenin liší. Věděli to i naši předchůdci a tak není divu, že právě tady vznikala lidská sídla a výstavné hrady, později zámky. V rámci Českého Ráje se jednotlivé oblasti od sebe podstatně liší. Každé ze skalních měst má svůj charakter a je jiné než ta ostatní. Pro mne už navždy zůstane nejkrásnější turnovský Skalák, oblast Hruboskalska. Snad proto, že má nejvíc slunce, nejsou tu temné, mechem a kapradím zarostlé kouty. Slunce prosvítá na šedivé stěny skalních útvarů tu a tam zdobené zeleným náhrdelníkem zakrslých boroviček. Ve stěnách uvidíte kovové jistící kruhy horolezců a při pohledu shora s cesty mezi Hrubou Skálou a Hlavaticí zase

kovové schránky na vrcholcích skalních věží. Je to horolezecký ráj s množstvím cest různé obtížnosti – všechny vedou na vrchol a jeho dosažení je vždy a pro každého malým nebo i velkým vítězstvím. Horolezecký památník pod Mariánskou vyhlídkou ukazuje rub tohoto krásného sportu.

Nápadným bodem zdejšího krásného koutu naší vlasti je mohutný čedičový kužel ozdobený zříceninou hradu Trosky a dál je možno pokračovat mělkým údolím známých rybníků Vidláku a Hrudky až k tomu nejkrásnějšímu – Věžáku. Díky filmu Marie Poledňákové „Jak dostat tatínka do polepšovny“ si ho možná dovedete představit. Skála na které učil František Němec malého Vaška horolezit se tyčí rovnou nad rybníkem. Pak už to není daleko do Pleskot, kde má turnovský Sokol chatu a kde jsme prožívali nezapomenutelné chvíle her sokolského žactva a dorostu. Nebyly to jen tak obyčejné hry. Mívaly složitý děj, potřebovaly spoustu komparsu a někdy se stávalo, že byly tak složité, že jim nerozuměli ani všichni vedoucí. Nicméně to byly hry plné romantiky s pevně stanoveným scénářem a zaměstnávaly spousty cvičitelů ještě před jejich vlastním konáním. Že se nám při tom lítání mezi skalami a po skalách – a to ve dne i v noci – vlastně nikdy nestal úraz, tomu se budu do smrti divit. Odtud to už není daleko na jeden z největších a nejzachovalejších hradů u nás, na Kost, na které si prý vylámal zuby i sám Žižka, a do údolí Plakánek se Šrámkovou studánkou Roubenkou.

Takových krásných míst je u nás mnoho a každý z nás má nějaké to své, kam ho to táhne.

Celé mládí pro mne začínaly prázdniny v okamžiku, kdy jsem z vlaku zahlédla Strečno nad údolím Váhu a hned za ním, ještě než vlak vjel do tunelu, na druhé straně řeky Starohrad. Tím se dostáváme mimo území republiky, ale protože jsem odjakživa Čechoslovák, nepřipadá mi, že bych se snad ocitla v cizině a vrátím se ještě ke dvěma místům, které mi přirostly k srdci.

První z mých „hor zaslíbených“ byl *Rozsutec*. Prvně jsem ho viděla časně ráno ze silnice z Kralovan do Párnice. Právě vycházelo slunce a Rozutec se najednou objevil ve výřezu lesa a silnice v celé své kráse. Byl chvějivě růžový a jeho rozeklaný vrchol jakoby vystupoval z modrozlatého oparu oblohy. Zamilovala jsem se jednou pro vždycky a stále se vracela. Znáám tenhle kout Malé Fatry v létě i v zimě, chodila jsem tu se svou partou přátel, se svými dorostenkami, byla jsem tu i na školním výletě s osmou třídou a potulovala se kolem docela sama. Nikdy jsem se tu nenudila. V nedalekém údolí Bystričky jsem vedla svůj první sokolský tábor, zažila zimní táboření se spaním v prázdné kolibě – a vždycky to tu mělo svou neopakovatelnou krásu.

Asi nejjednodušší cestou na Medzihole, což je pláň pod Rozsutcem, je výstup ze Štefanové ve Vrátné dolině, nebo přímo od trati na Oravu ze stanice Bystrička pod Rozsutcom, kolem našeho starého tábořiště, ale rozhodně nejkrásnější je cesta přes Jánošíkovy Diery – soutěskou divokého potoka až na Medzirozsutce, kde si můžete vybrat i krátký a romantický výstup na Malý Rozutec. V sedle je dostatek vody a tak jsme tu tábořili. Několikrát jsem tu zmokla, zažila přímo na vrcholu rojení létacích mravenců a dokonce se i na samotném vrcholu třikrát vyspala a protože jsem vždy byla nesvědomitý kantor i cvičitel, vytáhla jsem na nocleh na vrcholku i své dorostenky a jednou svou osmou třídu. Když jsem se v noci vzbudila – je odtud nádherný kruhový rozhled – všude kolem mne byly na skalních římsách a dolících mezi balvany skrčené spící postavičky – myslím si, že to byl zážitek pro nás všechny. Já se tam vracím alespoň ve vzpomínce, kdykoliv je mi smutno.

Dolina Temnosmrečanských ples s Čubrinou je mou poslední vzpomínkou – a snad i návodem k túře v oblasti v západní části Vysokých Tater.

Nástup Koprovou dolinou je sice dost dlouhý, ale v podstatě nepříliš namáhavý. Teprve v závěru se před vámi vztyčí „hank“ protkaný stužkou vodopádu. Vyšplháte vzhůru a

stojíte u dolního ze dvou ples Temných Smrečin. Ze tří stran vás obklopí horské skalnaté hřebeny, za vámi šumí vodopád, padající dolů do doliny. Voda v plese je jako tekuté žiletky – z velkého balvanu jsme do ní skákali po hlavě, ale pak jsme vydrželi vždy pouze několik málo temp.

Vystoupáte –li ještě trochu vzhůru k vyššímu z obou ples, dostáváte se přímo pod mohutnou skladní hradbu, s Koprovským štítem na jedné a Čubrinou na druhé straně. Koprovský štít je snadno dosažitelný ze sedla, s Čubrinou je to horší, nejjednodušší cesta tam vede z druhé strany hřebene od Hincových ples. Při svém prvním výstupu jsme téměř nahoře potkali stádo kozorohů, klidně nás nechali přijít k sobě až na pár kroků, ale pak nám ukázali, jak se běhá po skalách. Při vzpomínce na divoké, nepřehledné se kupící a křížující hřebeny mladého třetihorního pohoří vždycky slyším slova jedné šikovné osmačky, která při odpočinku na tůře ke mně přišla a z ničeho nic mi oznámila: „Tak já už věřím na vrásnění! Když se dívám okolo, je mi docela jasné to, čemu jsem při zeměpise nerozuměla a nemohla to pochopit!“ Z čehož vyplývá, že krásy všude kolem nás je lepší ukazovat ve skutečnosti, než je popisovat při vyučování.

Dnešní vyprávění o krásách naší vlasti nemělo žádný systém, ale přelétalo z jedné lokality na druhou. Neobsahuje ani zdaleka všechna místa, která jsem znovu alespoň v duchu navštívila a kam bych chtěla poslat všechny, kteří si zaslouží na těchto místech potěšit svá srdce.

Člověk je věčný poutník, který hledá, ztrácí a nalézá – poznatky i potěšení z tiché krásy, která nic neztrácí i když nám nepřeje počasí, když mrzne, leje, padá sníh – to je jen rub toho, po čem toužíme celý život.

Jarina Žitná

Když už jsme v tom názvosloví – správné odpovědi

- 1) stoj rozkročný, sed roznožný
- 2) přeskok skrčmo – skrčené nohy, schylmo – nohy napnuté
- 3) vzpor ležmo – paže se opírají před tělem (přední část těla k zemi)
vzpor vzadu ležmo – paže se opírají za tělem (zadní část těla k zemi)
- 4) otočení – otáčí se část trupu, nohy zůstávají na místě (otočit hlavu vlevo)
obrat – provádí se celým tělem (celý obrat vlevo neboli „čelem vzad“)
- 5) bočný rozštěp, slangově „provaz“
- 6) předhup, záhup a hup stranou (bokem)

„Tělocvik není jen k tomu, aby otužil a vzpružil tělo, nýbrž i ducha. Člověk tělesně vycvičený, neleká se tak snadno nebezpečností, nepozbývá hned myslí, je smělý a zmužilý.“

Dr. Kodym

„Nenamáhej ducha bez těla, by obé v rovnováze bylo!“

Platón

Zprávy z žup a jednot

Zborovský závod branné zdatnosti

ve Valašském Meziříčí.

Když jsme přemýšleli, jak oslavit 28. říjen ještě jinak, než stáním čestné stráže u pomníku, napadlo nás uspořádat Zborovský závod branné zdatnosti, a připomenout tak zásluhy československých legionářů o samostatný stát. Organizace se ujali členové 234.pp – klubu vojenské historie, který je velmi aktivní součástí naší jednoty. Závod zahrnuje tři disciplíny: terénní běh s překážkami, hod granátem na cíl a střelbu ze vzduchovky, což zejména kluky velmi baví.

Jak se blížilo datum 28. října a vrcholily přípravy, zhoršovalo se výrazně počasí. V sobotu lilo jako z konve a teplota klesala k nule. V noci na neděli napadl sníh. Když jsme se vraceli promrzlí od pomníku TGM do sokolovny, přemýšleli jsme, zda celou akci nevzdat. Pět minut před avízovaným startem byli přítomni 3 závodníci. Další se začali trousit v momentě, kdy jsme byli rozhodnutí všechno zrušit. Nakonec se sešlo 13 závodníků, ve věku od 6 do 27 let a závod se konal. I když trasa byla zjednodušená (nebyly překážky), líbil se a účastníci i pořadatelé byli spokojeni. Určitě ho příští rok zopakujeme. Již nyní máme nápady, jak ho lépe přímo spojit s vlastními oslavami státního svátku. Měli bychom radost, kdyby to zkusily i další sokolské jednoty. Není to organizačně náročné - a je to další možnost, jak dát o sobě vědět.

Jana Rosáková, Sokol Valašské Meziříčí

28. říjen v Brně

Toto významné výročí je chápáno jako oslava vzniku Československa. Slavnostní shromáždění se konalo u pomníku dr. E. Beneše – zakladatele a obnovitele republiky. Vzhledem k československé tradici na tomto shromáždění nesmí chybět nějaká významná slovenská osobnost. Při odhalení Benešova pomníku to byl PhDr. Dušan Kováč DrSc z historického ústavu Slovenské akademie věd, loni Doc. MUDr. Peter Osuský CSc a letos paní Katarína Zavacká, vědecká pracovnice, aktivní obhájce ČSR, která na Slovensku iniciovala petici „Za společný stát“ a podílela se na postavení pomníku TGM v Bratislavě. (Její závažný letošní projev najdete v rubrice „Nejenom pohybem živ je Sokol“ na stránkách tohoto čísla časopisu!)

V rámci letošní vzpomínky byly také vysazeny 4 lípy – jednu zasadil primátor města Brna Bc. Roman Onderka a další Mgr. Libor Štítko, starosta městské části Brno – střed, Judr. Katarína Zavacká z Ústavu státu a práva Slovenské akademie věd a plk. v.v. Emil Boček, předseda výboru pro postavení Benešova pomníku.

Jan Kruml

Jednatel výboru pro postavení pomníku

Bratr Janáček.

V termínu 16. – 25. listopadu 2012 se v moravské metropoli tradičně uskutečnil mezinárodní hudební festival „Janáček – Brno“, tentokrát s podtitulem Genius loci. Letošní ročník byl výjimečný tím, že se na doprovodném programu podílel i Sokol Brno I., který nechal rozeznít Janáčkovu hudbu v ulicích, kavárnách i kostelech města.

Významnou informací pro spojení Leoše Janáčka se sokolskou organizací je fakt, že skladatel byl jejím dlouholetým a aktivním členem. Janáčka Sokol inspiroval k vytvoření několika skladeb, z nichž nejvýznamnější je bezesporu „Sinfonietta“. Spolu s dalšími komorními skladbami, smyčcovými kvartety a symfonickou básní byla tato díla Brňanům představena skrze reproduktory umístěnými na vybraných místech po celém městě. Místa byla vybrána tak, aby pokryla celé centrum a nejbližší okolí a zpřístupnila tak Janáčkův odkaz co největšímu počtu posluchačů. K celé akci byla zajištěna mapka s vyznačenými poslechovými místy a krátkou anotací o hudební reprodukci. Každý den festivalu přesně v pět hodin odpoledne se Brno rozezvučí Janáčkovými orchestrálními skladbami a vzdá tak čest skladateli, který zde vytvořil podstatnou část svého uměleckého díla a zanechal zde stopy svého tvůrčího úsilí. Součástí festivalu bylo i provedení Janáčkovy operního díla – na programu byly opery Její pastorkyň, Osud, Zázrak Heliany, Věc Makropulos a Kát'a Kabanová. Na sokolský průkaz platila 50% sleva.

Michal Doležel, Sokol Brno I.

Výstup na Sokol

T. J. Malá Skála pořádala dne 17. listopadu IX. ročník turistického výstupu k Tyršovu památníku na vrchu Sokol (562m.n.m.)

Pochod byl letos věnován významnému sokolskému výročí - 150 letům sokolské existence a práce. Sraz a start pochodu byl ve 13,00 hodin u místní sokolovny.

Zúčastnilo se 69 pochodníků a i když viditelnost byla nulová, všichni byli spokojeni.

Sokol Malá Skála.

Knihovnička

Dárkové publikace všem, kteří mají rádi krásné knihy.

Nakladatelství Slovart vydalo v letech 2003 – 2010 šest krásných knížek citátů a moudrostí. Mají neobvyklý čtvercový formát a citáty jsou v něm doprovázeny nádhernými barevnými reprodukcemi děl světových malířů. Desky jsou provedeny vždy ve zlaté a černé. Publikace jsou převzaty z anglického originálu Helen Exley. 199 Kč.

Moudrost našich dnů

Zázrak okamžiku

Věčné hodnoty

Moudrost přichází tiše

Tajemství lásky

Jednou to pomine

Závěrečné slovo

PF 2012.

„Nemůžete si vybrat, jakým způsobem umřete nebo kdy! Můžete se jen rozhodnout, jak budete žít! Nyní!“ (Joan Baezová, narozena 1941)

Nedávno se mi dostala do ruky anketa známých osobností z různých oborů politického i kulturního života – měly odpovědět na otázku: „Jsou Češi stateční?“ Odpověď byla snad ve všech případech v podstatě negativní. „Spíše ne!“ Zdá se mi, že všechny tyto odpovědi – a byly to odpovědi seriózní – můžeme, stejně jako celou anketu zařadit do současných velmi častých hodnocení českého národa, které vedou k malomyslnosti a podceňování národní identity.

Co tedy vlastně je odvaha, co je statečnost? Chceme-li mluvit o národní, tedy kolektivní statečnosti a odvaze, musíme si nejdřív ujasnit, co to vlastně je u jednoho každého z nás. Teprve pak je snad možno hodnotit chování národa, tedy kolektivu Čechů (a Moravanů) a uvědomit si, co vede současnou generaci k vlastnímu podceňování.

O skutečné odvaze se většinou nemluví – odvaha se žije. Vychází z přesvědčení, z vnitřní jistoty, z nutnosti překonat překážku! Existuje jedno krásné čínské přísloví: „*Sláva není nikdy neupadnout, ale vstát po každém pádu!*“ Znamená to překonat obavy, odhodlat se, trénovat – Skočit! Rozhodnout se! Riskovat!

Obecně se ví, že Češi jsou koumáci, chvíli jim trvá než se na základě svých zkušeností a možností rozhodnou. Většinou nejednají bezhlavě, nebezpečí právě nevyhledávají – ale v minulosti soustavně dokazovali, že když o něco opravdu jde, dokáží jednat – a jednat statečně. Kdyby tomu tak nebylo, nikdy bychom se – jako malý národ ve středu Evropy na křižovatce mocenských zájmů států daleko větších – nedokázali udržet. Chladný rozum může velet k ústupu – ale ne každý ústup musí být porážkou. Nebudu uvádět nespočet příkladů, které nám poskytuje historie nebo které známe z vlastní zkušenosti. Každý z nás potřebuje svůj díl odvahy – aby přežil nepřízeň osudu, aby dokázal stát za svým přesvědčením, překonal přirozený lidský strach – aby žil jako člověk, který ví, kde je jeho místo a dokázal nežít pouze pro sebe. Vrátime – li se v myšlenkách do často krutých dějů naší dávné i nedávné minulosti, naši předkové nám odkázali příklady hodné následování. Samozřejmě, že i oni měli strach, že se báli – ať už stáli proti nepřátelské palbě na frontách válek, trpěli v káznicích a koncentračních lágrech, ale také třeba při těžké práci nebo při snaze o vrcholný výkon. Strach je přirozená vlastnost, která nám pomáhá přežít! Je to však vlastnost – slabost, kterou člověk dokáže přemoci vůlí a urputnou snahou.

Dějiny a naše dnešní existence dokázaly, že nejsme o nic méně stateční než ostatní národy, bohužel však trpíme nesvorností a často také nedostatkem soudnosti. Vánoce nám všem jistě přinesou více času k přemýšlení než všední den. Takže tedy přemýšlejme, hodnotme, rozhodujme se – a pamatujme, že bez odvahy to prostě nejde! Nikdy a rozhodně ne dnes!

***„Život není snadný pro nikoho z nás,
ale co na tom?***

***Musíme mít vytrvalost a sebedůvěru!
Musíme věřit, že jsme byli pro něco předurčení
a že to dokážeme vykonat za každou cenu!“***

Slovy Marie Curie – Skłodovské se se všemi sestrami a bratry pro letošek loučí

Jarina Žitná